

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ 100, офис 8 (срещу Митницата)

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК, СЪЪПИ ДАМИ!

Позволете ми от свое име и от името на ръководствата на „Арсенал“ АД и „Арсенал-2000“ АД да ви поздравя с един от най-обичаните и почитани празници в света – Международният ден на жената 8-и март!

Преди 115 години в САЩ за първи път се отбелязва Денят на жената, свързан с борбата на жените работнички за извоюване на по-добри условия на труд и достойно заплащане.

След повече от един век 8-и март вече е придобил друго значение и друг смисъл – днес той е ден за признание към нежната половина от човечеството. Това е празник на майките, на съпругите, на любимите, на порасналите ни дъщери, на колежките, които неизменно са до нас в трудовите делници.

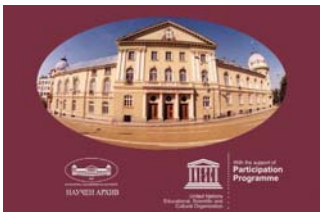
Ние осъзнаваме огромната роля на жените, които носят не само нежността и красотата в живота ни, но са и пример за отговорност, всеотдайност, прецизност при изпълнение на своите професионални ангажименти и трудови задачи. Често те са нашият коректив, за да виждаме света в неговата по-светла и привлекателна страна.

**Бъдете здрави и благословени!
Честит 8-и март!**

С уважение към Вашия принос за развитието на „Арсенал“ и на Казанлък,

Инж. Николай Ибушев
Генерален директор на „Арсенал“ АД
Почетен гражданин на Казанлък
Основател и ръководител на Коалиция „Алтернативата на гражданите“

ЖЕНИТЕ В БЪЛГАРСКАТА НАУКА

Документална изложба „Жените в историята на академичната наука в България“ бе открита в Музея на розата съвместно с Регионален академичен център-Казанлък. Изложбата е посветена на Международния ден на жената и ще остане до 20 април 2024 г. Входът е свободен. Експозицията включва 19 постера и е част от проекта „Енциклопедичен справочник и база данни „Жените в историята на академичната наука в България“, финансиран от ЮНЕСКО през 2017 г. Изложбата показва важни и малко известни документи, лични архиви, фотографии за жените учени и отразява техния принос в развитието на БАН и българската наука.

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

8
МАРТ
В РЕСТОРАНТ „ОРЕШАКА“
Да отпразнуваме заедно най-красивия
и нежен „ДЕН НА ЖЕНАТА“ с горещо DJ Парти!
ОЧАКВАМЕ ВИ!

телефон за резервации:
0700 70 717
www.oreshaka-bg.com

„АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“ С НОВА КАУЗА

Фондация „Алтернативата на гражданите За Казанлък“ подкрепя новосформирания Авто-мото клуб „Казанлък Мотор Спорт“ в борбата му против войната по пътищата

На стр. 2

БАБА МАРТА БЪРЗАЛА...

Всяка година ДГ „Буратино“ зарежда арсеналци с ведро мартенско настроение

НОВО!

Дигитален Ваучер Храна

Социална придобивка от ново поколение, с която работодателите мотивират служителите си, пестят време и оптимизират разходите си.

100% дигитално решение, с което служителите:

- + Плащат лесно и бързо с телефон или пластика
- + Имат достъп до мобилно приложение
- + Следят баланса и разплащанията си

Идънред България е оператор на ваучери за храна и лидер в предплатените корпоративни решения за служители.

За повече информация сканирайте QR кода или посетете:
www.edenred.bg/edenred-plus/vaucher-hrana

„Алтернативата на гражданите“ в Общинския съвет:

Д-Р ПЕТЯ ПАПАЗОВА Е ЕДИНСТВЕНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК В КОНСУЛТАТИВНИЯ СЪВЕТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Адвокат Мариета Пепелешкова и юристът Иван Иванов са включени в две временни комисии

На свое заседание, проведено на високия 29 февруари 2024 година, Общинският съвет в Казанлък прие управлението, стопанисването и опазването на общинските горски територии да се възложи с договор на Държавно горско стопанство – Казанлък, за срок от една година. Всички въпроси, свързани с координацията между Община Казанлък и Държавно горско стопанство, ще се решават от Консултативен съвет, който ще се състои от петима членове – по двама представители на всяка от страните по договора и един представител на Общинския съвет. От страна на местния парламент с мнозинство беше избрана д-р Петя Папазова, която е и председател на Комисията по селско и горско стопанство и опазване на околната среда в ОбС – Казанлък. Общата площ, която се предоставя за управление, стопанисване и опазване, собственост на Общината, е 726.3 хектара горски територии, като същата площ може да бъде изменена съгласно предвидените в Закона за горите случаи.

Във връзка с разглежданя на сешията доклад за отдаване под наем на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд, от страна на Местна коалиция „Алтернативата на гражданите“ беше направено предложение в договорите за отдаването им, когато имотите

попадат в защитени зони по Natura 2000, да се постави условие за спазване на забраните, определени в съответната заповед за обявяване на зоната. Ня-

връщане в трайни насаждения на ливади, пасища, мери при ползването на земеделските земи като такива; премахване на характеристики на ландшафта –

които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растението.

В землището на община Казанлък попадат части от следните защитени зони:

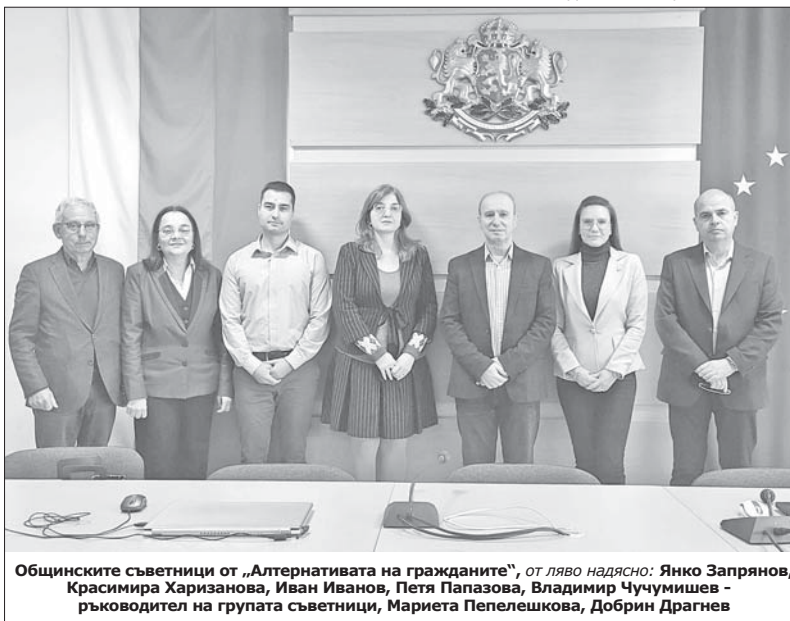
местообитания на различни растителни и животински видове, както и с Директивата за опазване на птиците.

Спазването на забраните в защитените зони цели максимално поддържане на благоприятното природозащитно състояние на местообитанията и видовете, които ги населяват. Така ще бъдат съхранени съществуващите екосистеми и ще се поддържа екологичното равновесие в съответните територии.

В последния ден на м. февруари Общинският съвет гласува и Временна комисия за предварителен подбор на кандидати за обществен посредник на Казанлък и за одобряване на критериите за подбор. От квотата на местния парламент бяха избрани петима съветници, като групата „Алтернативата на гражданите“ ще бъде представена от адвокат Мариета Пепелешкова.

Съветниците одобриха и започване на процедура за възлагане управлението на „Индуриална зона – Казанлък“ и гласуваха Комисия за номиниране на кандидатите за управители на зоната. В комисията бяха включени трима представители на Общинския съвет – Казанлък. От Коалиция „Алтернативата на гражданите“ беше предложен и избран юристът Иван Иванов.

Юлия Младенова

Общинските съветници от „Алтернативата на гражданите“, от ляво надясно: Янко Запрянов, Красимира Харизанова, Иван Иванов, Петя Папазова, Владимир Чучумишев – ръководител на групата съветници, Мариета Пепелешкова, Добрин Драгнев

кои от забраните включват промяна на начина за трайно ползване, разораване, залесяване и пре-

синори, жизнени единични и групи дървета; употреба на торове, подобрители на почвата и други продукти,

Река Тунджа 1, Централен Балкан – буфер, и язовир „Копринка“. Те са свързани с опазване на природните

„АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“ С НОВА КАУЗА

Продължава от стр. 1

2024 година започва с много добра новина за казанлъшкия спорт. В средата на м. февруари в града на розите бе учреден нов клуб по автомобилен спорт – Авто-мото клуб „Казанлък Мотор Спорт“. Клубът има двама съпредседатели – младият и талантлив автомобилен пилот Валентин Георгиев и Виктория Бъчварова, която е дъщеря на известния майстор на спорта по автомобилизъм от Казанлък Белчо Милев и която продължава семейната традиция в този атрактивен и определено мъжки спорт. Валентин и Виктория са възпитаници на Националната спортна академия. Той е завършил специалността „Автомобилен спорт“, а тя – „Мениджмънт на спорта“. Двамата правят тандем, който обещава много красиви емоции за любителите на автомобилните състезания, успехи и престижни отличия за Казанлък.

Към този млад отбор, в чийто състав влизат още петима членове – механици, организатори и отговорници по логистиката, се присъедини и отборът на Коалиция „Алтернативата на гражданите“. Чрез създадената Фондация „Алтернативата на гражданите за Казанлък“ Коалицията подкрепя новоучредения авто-мото клуб за

закупуване на собствен състезателен автомобил. И тъй като идеята на основателите на клуба, освен да участват в състезания у нас и на международни писти, е да се посветят и на актуалната и важна кауза – спиране на

С шампионската титла през 2022 г.

войната по пътищата, те намират безусловна подкрепа от „Алтернативата на гражданите“. През м. октомври 2023 г. Коалицията организира състезание Drive safe за майсторско управление на автомобил, насочено към младите водачи и тяхното

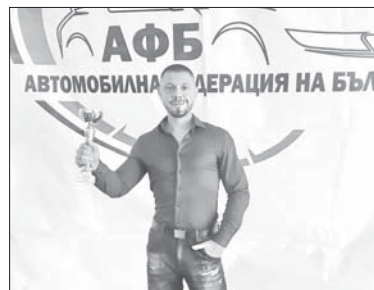
разумно поведение зад волана. Тогава пилотът Валентин Георгиев демонстрира професионалните си умения, подкрепяйки инициативата за безопасно шофиране.

„Благодарни сме, че срещнахме подкрепа от Фондация „Алтернативата на гражданите за Казанлък“, - сподели младият автомобилен състезател. - С предоставените от тях финансови средства и с наше участие ще си закупим автомобил, с който ще се състезаваме. Идеята на клуба е не само да участваме в състезания, но и да работим за спиране на войната по пътищата. Смятаме, че сме събрали най-добрия екип – това е отборен спорт, в който важна роля има всеки от членовете на клуба. Искаме да привлечем много млади хора, на които на теория и на практика да покажем какво се случва, когато шофираме неразумно, как да реагират в определени ситуации, защото 85% от смъртните случаи при пътно-транспортни произшествия се дължат на колебливост в реакциите и неправилно взети решения. Ключът към спиране на войната по пътищата са автомобилните спортове и ние сме приели присърце тази кауза“.

За Валентин Георгиев страстта към автомобилите е закодирана в гените. От малък се

интересува от тях. И досега бензинът в кръвта е двигател в неговото професионално развитие. Избира най-трудната дисциплина – планинското изкачване, която, освен че е много атрактивна за зрители, показва най-добре качествата на самите пилоти. В чужбина планинските шампионати събират десетки хиляди зрители и затова идеята на младия тандем от Казанлък е да се възроди високопланинското състезание „Шипка“. Амбицията на отбора, наред с участия в кръгове, които се провеждат у нас, е да участва и в международни надпревари зад граница. Още по-амбициозна е идеята да организира кръг от Европейски шампионат в България, което не е правено досега и е основна тема в защитената с отличие дипломна работа на Виктория. Иначе, талантливият пилот от града на розите има 18 старта, като 17 от тях са завършили на почетната стълбца. За 2022 година е шампион на България, през изминалата 2023-та е вице-шампион, както и през 2018 и 2019 година. Доскоро Валентин се е състезавал за Клуб

„Ара Мотор Спорт“ – Габрово, с председател Атанас Божилков, като е участвал в състезания с неговия автомобил, за което му е изключително благодарен. От тази година сформираният екип решава да създаде клуб в Казанлък. Откакто се помни, пилотът се състезава само с „Хонда“, затова и сега се е насочил към тази марка. Намеренията му са да възстанови и един автомобил „Лада 7“ и още една „Хонда сивик“ – за тренировъчни цели.

Валентин Георгиев бе отличен от Автомобилната федерация на България за успехите си през 2023 г.

Но за Валентин Георгиев и екипа всичко това нямаше да бъде възможно, ако не е подкрепата от Фондация „Алтернативата на гражданите за Казанлък“, на която Авто-мото клуб „Казанлък Мотор Спорт“ изказва огромна благодарност.

Юлия Младенова

ДЪРЖАВНАТА ВОЕННА ФАБРИКА – НАЙ-МОЩНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ В БЪЛГАРИЯ

Със заповед на министъра на войната от 5 февруари 1926 г. Държавната военна фабрика в Казанлък получава **статут на самостоятелно звено** с ранг на отдел в Министерството на войната. Още в своето начало тя била най-многобройното предприятие в страната – 1739 души. В края на 1939 г. достига 2448 души. С концентрацията на персонал и мощности фабриката – единственото военнопромишлено предприятие, се превръща в **най-големия индустриален обект на държавата и в най-мощното предприятие в България.**

Структурата

Своето най-високо развитие фабриката достига през довоенната 1938 година – тя се разширява и в териториално, и в производствено отношение. Това налага създаването на **нова структура**, която включва **4 самостоятелни отделения:**

Общомеханическо, Военно, Барутно-експлозивно и Техническо. Организирано е и противовъздушно отделение. Започва изграждането на собствено водозахранване. Преди това са изградени лечебница, детска забавачница и плувен басейн. Развиват се те-

фабрика – Завод 13 към ДВФ – Казанлък. Имала три работилници – механична, аеромонтажна и дърводелна, с общо 313 работници.

През 1944 г. фабриката е прехвърлена към ВВС, а през 1954 г. самолетното производство е преустановено. През 60-те години фабриката се профилира като единственото предприятие за хидравлични изделия в страната, дн. „Капрони“ АД.

Гражданската мобилизация

От 30 декември 1942 г. фабриката била граждански мобилизирана. По силата на Закона за гражданската мобилизация, отсъстващите до 5 денонощия били наказвани с тъмничен затвор до 2 години, а тези, които възпрепятствали производството – със строг тъмничен затвор до 10 години.

Революционни прояви в ДВФ

Те бележат своето начало през 30-те години. Работниците нямали право на платен домашен отпуск; орязвали им заплата; жените получавали два пъти по-малко от мъжете; през работно време били забранени храненето, говоренето и тютюнопушенето;

с три отделения, според йерархията: за офицери, за техници и чиновници и за работници.

- Около **първия арсеналски кладенец**, намиращ

се до днешния музей, се провеждали **офицерски баловете**. Каменната беседка, с перфектна акустика, се използвала за **произнасяне на речи, церемонии и концерти**, вкл. на Царския симфоничен оркестър с диригент Саша Попов. Това място било емблематично – през 1935 г. тук се снима целият инженерно-технически състав.

- Изобретателят **Иван Ночев**, направил възможно кацането на Луната през 1969 г. с реактивните двигатели, които създад, преди да замине за Канада и САЩ, е работил в ДВФ – Казанлък.

- Между 20-те и 40-те години в ДВФ са **сели монети** – за заплатите на 23 пехотен Шипченски полк, сочи изследване на колекционера от Казанлък Антоний Цветков. От едната страна бил изписван номиналът, а от другата – ДВФ. През 1947 г. монетите от бронз и мед били претопени, а тези от алпака отишли за направа на вилници и лъжички за заводския стол.

- На 24 май 1932 г. в двора на Педагогическото училище в Казанлък е открит **първият паметник на Светите братя Кирил и Методий**. Скулптурата е отлята от бронз в Държавната военна фабрика.

- **Паното с площ 7 кв. м на сградата на Управлението**, разказващо в три части историята на машиностроенето в България и Казанлък, е отлято в ДВФ, според надписа – през 1936 г.

- По спомени на сър Иван Папучкиев, казанлъчанин, работил в арсеналската електролаборатория, през 30-те години в Казанлък имало **изобилие от униформени шапки** – в училищата, в гарнизона, на летищата... **Най-многобройни обаче били арсеналските** – черна фуражка с месингов монограм, две кръстосани оръдейни дула, между тях бомба и буквите ДВФ. Столиците работници на фабриката с гордост ги носели, демонстрирайки принадлежността си към една **особена група хора**.

- Тъй като часовниците в града по това време били малко, за точно време служела **арсеналската сирена**, която сутрин го известявала три пъти – точно в 7.00, в 7.30 – по-дълго, а в 8.00 часа – по-късо, за започване на работа.

Новият Казанлък

Такава били **първите 20 години на предприятието на казанлъшка земя**. Трудни, напрегнати и бедни, но и романтични. Една фабрика преобръща живота в този красив български край, дава гласка за развитието на индустрията и коренно променя облика му. Привлича хора от цялата страна и за 2-3 години населението на Казанлък се увеличава с 1/3, което наложило интензивно строителство на жилища, незапомнено дотогава. Живнотното равнище на хората се повишава. „**Започна процъфтяването на Казанлък**, за да се оформи по-сетне от малък провинциален град в богат промишлено-индустриален център”, пише в спомените си дългогодишният пиротехник Кирил Глушков.

Мария Рашкова

Строителството на сградата на Главно управление, 1935 г.

Сградата днес

атрална, физкултурна и туристическа дейност. През 1935 г. започва да се строи сградата на Управлението.

Строежът на фабриката в гр. Сопот

Тъй като снарядната работилница в Казанлък не удовлетворявала растящите нужди на армията от артилерийски боеприпаси, а вносът поставял държавата в зависимост от други страни, се наложило изграждането на второ предприятие – в град Сопот. **То било възложено на ДВФ – Казанлък.** Само за година, върху площ от 10 000 кв. м, били завършени и оборудвани най-важните сгради. За материали и работници – 338 души, **ДВФ изразходила 6 млн. 440 хил. лв.** От 1 януари 1939 г. клонът в гр. Сопот функционира като самостоятелна фабрика, днес **Вазовски машиностроителни заводи – ВМЗ.**

Артилерийското стрелбище

Създадено е **през 1939 г.** за изпитания на издръжливостта на ремонтирания артилерийска инструментална част, на качеството на боеприпасите и балистичната им характеристика. Директрисата му е котирана от Географския институт. По общата дължина от 19 км имало 9 позиции за стрелби от различни разстояния. Оборудвани били железобетонни прикрития и постройки за складиране на боеприпасите.

Самолетната фабрика, 30-те години на 20 век

Самолетната фабрика – клон на ДВФ

Самолетната фабрика в Казанлък, създадена през 1927 г. от фирма „Аеро“ – Прага и откупена през 1930 г. от „Капрони“ – Милано, в която са произведени над 200 самолета от различен тип – КБ-1, КБ-3 – „Чучулиги“ и др., през 1942 г. е вече собственост на България и става **клон на Държавната военна**

нямало транспорт и охрана на труда, допусkali се тежки трудови злоупотреби.

През 1930 г. в ДВФ била създадена партийна организация със секретар Иван Георгиев-Зеленогорев. Под ръководството на шлосера Начо Иванов Лазаров били изградени младежки организации в Казанлък, Мъглиж и други селища.

През 1941 г. ген. Владимир Заимов установил връзка с различни звена в ДВФ с цел тайно да произведат запалителни смеси и взривни вещества за съпротивителното движение. Работниците слушали радио Москва, разпространявали позиви. За най-активните започнали арести и те минали в нелегалност.

Годините на Втората световна война

Независимо от неблагоприятната стопанска среда – висок процент на вноса на материали и огромно разнообразие на върженението, във военните години фабриката в Казанлък активно произвежда продукти с високо качество: пехотни и артилерийски боеприпаси, резервни части, взривни вещества, горивно-смазочни материали и пиротехнически изделия. Извършва и ремонт на артилерийски системи, стрелково оръжие и оптически прибори, осъвременява бойната техника.

По време на войната военните предприятия са най-значимите промишлени обекти в страната, в останалите заетите били до 100 души. Българската военна промишленост, чийто гръбнак към лятото на 1944 г. са ДВФ – Казанлък, с персонал от 8351 души, и фабриката в Сопот – с 2112, непрекъснато увеличават потенциала си, за да придобие след войната измерението на **отраслов индустриален комплекс**, бъдещият Военнопромишлен комплекс – ВПК.

Интересни факти

- През 1940 г. от Германия в ДВФ били доставени **4 електрокара**. Първият електрокарист бил Ганчо Бочаков от Бузовград, а първата електрокаристка – Гинка Лалчева.

- В ДВФ произвеждали и много продукти за народното стопанство. Един от тях е **вайнщайн** – препарат, употребяван в бодяджийството.

- По спомени на **ковача Гатьо Гъдев** от Казанлък, за битови условия в първите години не можело да се говори – нямало отопление, работниците си носели храна от къщи, а вода за пиене гребели с кофи от една шахта. Но, след като веднъж в една кофа видели труповете на мишки, започнали да си носят и вода.

- До 1944 г. в ДВФ имало само **1 стол за хранене**

ХИЛЯДИ ОТ КАЗАНЛЪШКО ПАДАТ ЗА НАЦИОНАЛНИЯ ИДЕАЛ

„Одрин! 13-и март! Колко възнеция възбуждат тези думи в душата на всеки българин! И колкото времето тече, толкова те стават по-мили, толкова повече признателността към живите и особено към падналите герои расте!“, ген. Иван Вълков, началник-щаб на Източния сектор по време на Балканската война, участник в превземането на Одрин, министър на войната и основател на ДВФ „Арсенал“ през 1924 г. в Казанлък.

Всичко още незагълъхнали топовните гърмежи, с които на 3 март отбелязахме Освобождението на

кедонският Доирин - Щип - река Брегалница, където в битка губи 6-ма офицери, 101 души долни чинове, 98 изчезнали безследно и ранени 744 бойци.

Следва оттегляне на север към Осоговската планина - р. Каменица - вр. Повиен, където героически се отбиват три сръбски атаки през юли 1913 г. При огромни неприятелски загуби полкът дава 41 убити, 116 безследно изчезнали и 452-ма ранени. След новината за примирие между България, Сърбия, Гърция и Румъния, запасните от полка се връщат в Казанлък от вр. Чука на Осоговската планина край Кюстендил през Дупница - Самоков - Костенец - Баня - Тулово. Действителните набори отиват към Хасково - Кърджали - Гюмюр-

от първенците на града, Фаик бей. Втората дружина остава на прохода при Маврово поле, с цел Дебър. До голямата Битолска офанзива през 1916 г. Тук загубите са 15 убити и 55 ранени.

Да се знае и помни българската атака при Кенали

На 16 август полкът тръгва на юг, за да осигури десния фланг при движението на българската армия към Битола - Воден /днес Едеса в Гърция/. При с. Звезда губи петима. На 12 септември шипченци, заглашени от настъпващи французи и руси, се оттеглят на Нидже планина, западно от Петърското езеро. В бой на Малка Нидже на 14 септември 1916 г., където настъпват французите, от полка са убити 35 души, 111 изчезват безследно, ранени са 168. Изстреляни са 118 хиляди патрона, взривени са 380 бомби.

Иде ред на битката при с. Долно Върбени, където атакуващите французи понесат големи загуби, но и шипченци се оттеглят по заповед, с изстреляни 97 хиляди патрона и взривени 90 бомби. Дават 20 убити и 113 ранени.

На 3 октомври полкът се позиционира край с. Кенали, заедно със Свищовския и Балканския полкове. На другия ден французите настъпват и обстрелват цели 10 дни. Няколко атаки с арсенал от силен артилерийски огън, дългобойни гаубични и полски оръдия - това е активът на французите тук.

Втората битка е на 28 октомври, когато само за ден врагът губи около 200 души. Следва тежък бой и на другия ден, в който при слаба наша артилерия, французите хвърлят дългобойни морски и гаубични оръдия. Стрелят батареино с барабанен огън. Най-страшно е на 13 ноември. Врагът дава назад, след заповед, на 14 ноември българската войска отстъпва към Битола. Жертвите от 23-ти пехотен Шипченски полк при Кенали са 234 убити, между които 5-ма офицери, ранени и контузени са над 700 души. Само на 13 ноември французите дават 120 убити. Изстреляни от наша страна са почти 99 хиляди патрона, 100 бомби, 20 ракети.

Мъжете от Казанлъшкия край се

Скопие - Ниш - София - Одрин - Гюмюрджина - Серес. Тръгват на 22 април и са в Гюмюрджина на 2/3 май. На Гергьовден са източно от Серес по брега на езерото Тахино, където остават до края на войната - 5 октомври 1918 г. Тук стоят срещу англичани и гърци. Връщат се в Казанлък през Родопите: Неврокоп /сега Гоце Делчев/ - Якоруда - гара Белово - гара Тулово край Казанлък. Съгласно Ньойския договор, 23-ти пехотен Шипченски полк е разформиран на 10 август 1919 г. Личният му състав и имущество минават към 12-та Балканска дружина - Стара Загора.

Казанлъшко дава жертви и от 56-и пехотен полк

В късната есен на 1915 г. се сформира и 56-и пехотен полк с войници, набор 1895 - 1905 година. Момчетата от Казанлъшка, Старозагорска, Чирпанска и Габровска околия се бият в три дружини и четири роти, в състава на 3/8-та бригада. Командир на полка е роденият в Русе подпол-

са на битката. Ранените са 170, като част от тях умират по-късно. Съвсем скоро оцелелите разбират, че на завоя на р. Черна ги чака нещо още по-страшно.

„Мелница на полковете“

Битката на завоя на р. Черна между Централните сили и Антантата остава в историята със зловещи имена, поради жестокия бой и многото жертви. 56-и полк, с казанлъшани в него, се бие на 7-километров участък - с изключително лош терен, скалист и труден за укрепване. Идеята на настъплението на врага на 6-и октомври е пълно блокиране на българските и немските войски в Македония, за да се отреже възможността за изнасане на помощи към Добруджа, където руси и румънци нападат България. Загубите за 56-и полк още в първите дни са огромни, той е почти унищожен. Идва помощ от части на 23-ти пехотен Шипченски полк, а на 13 ноември 1916 г. отбраната на позицията е предадена на 40-ти пехотен Беломорски полк.

56-и полк влиза на р. Черна с 32

Молебен при с. Кара-Юсуф, Балканската война. Неизвестен фотограф

България, на 13 март честваме 111 години от превземането на Одринска крепост. По бойните полета, в тежките военни години на 20 век, чутовна храброст показват офицерите и войниците от българската армия, чиято слава в Казанлък носи 23-ти пехотен Шипченски полк и 56-и пехотен полк.

729 убити, от които 20 офицери, 429 изчезнали без следа, 3902 ранени и 416 контузени дава във войните за Национално обединение 23-ти пехотен Шипченски полк, воден за своето 30-годишно съществуване от 13 командири. Предисторията на полка, както и на българската армия като цяло, се търси в Опълчението. Две от неговите дружини - 3-та и 4-та, още през март 1889 г. са отделени от 12-и пехотен Балкански полк и определени за квартириране в Казанлък. Полкът е сформиран в града с царски указ №11/1889 г., но изкачва своя връх в родната история в Балканската война, която обединява съседни страни срещу общия враг - Турция. Този връх е епичната битка за Одрин през март 1913 г., когато съставът е под ръководството на полк. Иван Пашинов, като част от войските от Източния сектор на 2-ра армия, начело с ген. майор Георги Вазов, брат на народния поет Иван Вазов. След превземането на крепостта Айваз баба край Одрин от шипченци, за тях тръгват легенди, живи и до днес.

Безсмъртният полк - Лев Балкански

Обсадата на Одрин, Демираллий, Айджиолу, Маслака и Солунжар, Баларь Сартъ са места в днешна Турция, където мъжете от Казанлъшкия край са оставили костите си. Падането на Одрин носи трофеи на българската армия - 600 оръдия, много знамена, 60-70 хиляди пленници, военни складове и боеприпаси. Полкът губи 2-ма офицери, 123-ма по-нисши чинове. Ранени са над 1300 войници, 105 са безследно изчезнали. Всичко излезли от строя - 1537 бойци. От всички убити българини при Одрин казанлъшкият полк понеся най-големи загуби. След тежката битка срещу Турция идва вестта за разрыв между съюзниците и полкът заминава с влак за западната граница - ма-

джина, където остават до февруари следващата година.

Казанлъчани в битките на Първата световна война

Още несъзвези се от Балканската, прераснала в Междусъюзническа война, мобилизиран на 10 септември 1915 г., българите тръгват към Първата световна, известна като Общоевропейската война. Тръгва и Шипченският полк с 60 офицери и 4500 войници от Казанлъшкия край. Тръгва от с. Шипка в името на обединението на България, която участва във войната с Австро-Унгария и Германия срещу сърби, руси, румънци, гърци, французи и англичани от Антантата. Габрово - Брусарци - Белоградчик - сръбската граница

На връх Повиен, фотограф Генчо Стайнов

- вр. Китка - р. Тимок е първият маршрут на полка. На сръбския военен театър той губи офицер и 56 нисши чинове убити, ранени са 325 души.

Следва бърз тежък поход към Македония. Бойците от Казанлъшко стигат до Ниш - Скопие - Тетово - Гостивар - Кичево - Охрид и Стружката долина, където се делият на две. Едините завземат Струга с бой, други остават при Охридското езеро. Тук е и славното преминаване през горящата мост над р. Дрин при остръб обстрел, след което полкът гони сърбите през планините към Албания и дори превзема тамошния гр. Елбасан, за което подпоручик Скордев от Казанлък подписва протокол с един

битя и при с. Рашани, северно от Битола през март 1917 г., заедно с новосформирания набори и от Казанлък, 56-и полк. Посрещат пушечен, артилерийски и барабанен френски огън ден и нощ, съпътват по мини, отбиват много атаки, но и губят позиции, като отстъпват на гребена на Рашани до смяната им с части на Софийска дивизия. Край Битола 23-ти пехотен Шипченски полк има 80 убити, 189 изчезнали и 233 ранени. После посоката е Серският фронт. Маршрутът е умопомрачителен. Разстоянието, което днес по шосе на юг през Солун е три часа и половина с кола, българските пехотинци минават от север през България: от Велес по железницата потеглят за

Казанлъчани в ателието на Георги Пенков, 1913 г.

ковник Димитър Алексиев. Тръгват на война към гара Брусарци сутринта на 26 септември, след молебен за здраве и успех в битките. Целта е сръбската граница. Там, макар и определен за армейски резерв, на полка се налага бързо да влезе в действие. Бие се при река Тимок и Южна Морава, стига до Лачина и Лесковац, участва в Косовската настъпална операция, гони противника из неговите земи към отстъпление, пленява хиляди сърби, печели военни трофеи. Често, по заповед сменя посоката си, в зависимост от българските победи на фронтовата линия, които изтласкват сърбите навътре в страната им с цел тя да излезе от войната. С този натрупан опит 56-и полк влиза в кървавите боеве на възникналата в края на 1915 г. нов фронт в Македония, където е избит почти до крак в кръвопролитните отбранителни битки на българската армия срещу сърби и французина вр. Каймакчалан /2551 м/и завоя на р. Черна, през септември - октомври 1916 г.

Българските позиции от север по Малка Нидже и Чеганската планина се защитават до смърт с ясно съзнание, че е голяма вероятността за поражение в битката, продължила 21 денонощия. В нея българите влизат изтощени, лед подсигурени с оръжия, облекло и храна. 56-и полк тръгва към сраженията с 1729 офицери и войници. Загубите са опустошителни: в началото - 2-ма офицери, 3-ма оф. кандидати, 246 долни чинове, 561 ранени, 88 безследно изчезнали. После - още 11 подофицери и 115 войници, 18 безследно изчезнали, а 7 души остават завинаги със загубен разсъдък, резултат от ужа-

офицери, 14 офицерски кандидати, 1255 подофицери и войници. Придадена към полка 3/43-та дружина идва при с. Полог със 7 офицери, 15 оф. кандидати, 898 подофицери и войници. За 41 денонощия само от 56-и полк са убити, ранени, безследно изчезнали 26 офицери и 835 нисши чинове, загубите са 66.18% от личния състав.

Полкът е оттеглен от сраженията с оживели едва 6-ма офицери и 420 души по-нисши чинове. След реорганизация той пак се готви за бой.

Антантата готви пролетно настъпление през 1917 г. на Македонския фронт с цел разкъсване блокадата на Битола и атакуване на българската столица. Полкът тръгва към Снегово. Укрепват се позиции, прокарва се път. От рано сутринта на 12 март 1917 г. до вечерта френската артилерия подлага на силен огън позициите на полка, които е в тежко положение. На помощ пристигат германци. След яростни, но отбивани френски атаки, на 21 март идва затишие, а три дни по-късно 56-и полк сдва отбраната на 12-и пехотен Балкански полк. Пролетната офанзива на врага намира 56-и полк с 19 офицери, 7 оф. кандидати и 1363 подофицери и войници. В жестоките боеве човешките загуби са 55, 29%. В плен падат 30 бойци.

С цената на кръвта си, в неравни битки с тежък противник, войните от Казанлъшко, в състава на 56-и пехотен полк, спомогат за провала на голямата пролетна офанзива на Съгласените и спират настъплението към София.

Диана Рамналиева

Архивните снимки са на Петя Големанова

Ползвани са исторически бележки на полк. Т. Д. Бойдев в „Казанлък в миналото и днес“ и публикации на д-р Чавдар Ангелов, директор на НПМ „Шипка-Бузлуджа“

„АРСЕНАЛ“ АД – Казанлък**Предлага работа**

В заводите на дружеството в Казанлък и Мъглиж и в новия си завод в Стара Загора

Средна работна заплата над 2200 лева, допълнителни стимули, широка гама социални придобивки

Средната работна заплата в Завод 3 и Завод 4 на „Арсенал“ АД е над 2450 лева. За всички новопостъпили в тези заводи се предоставят допълнителни финансови стимули

Търсят се:

- * Конструктори
- * Инженери - производство
- * Електромонтьори
- * Машинни монтьори
- * Машинни оператори ММ с ЦПУ
- * Монтьори поддръжка инсталации и оборудване
- * Настройчици ММ с ЦПУ
- * Окачествители, производствен контрол
- * Стругари
- * Фрезисти
- * Шлайфисти
- * Шлосери

Свободните работни позиции могат да се видят на фирмения сайт:

<https://www.arsenal-bg.com/jobs> Желаете да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис № 1 „Пропуски“** на Централния портал в гр. Казанлък от **07.00 до 17.00 часа** или от **Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се на бул. „Цар Симеон Велики“ № 118**. Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com, да бъдат подадени в **град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100 - Офис № 4**, или в **Офиса в гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ № 118**.

Работно време на Офис № 4 в Казанлък: **всеки работен ден, от 9.00 до 18.00 часа, в събота – от 10.00 до 14.00 часа.**

Тел. за контакти: +359 882 987799, +359 882 987754,

+359 431 57 747, +359 431 57 072;

E-mail: kadri@arsenal-bg.com

**„АРСЕНАЛ“ АД
Казанлък****Търси да назначи**

- Инженер-конструктор - Машинен инженер;
- Инженер - Ремонт на машини и оборудване;
- Електроинженер - КИП и А;
- Инженер - Хидравлика и пневматика;
- Инженер - Автоматизация на производството;
- Инженер - Химик;
- Инженер - Електроника.

Желаете да кандидатстват могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис № 1 „Пропуски“** на Централния портал на дружеството - Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, или в **Офиса на „Арсенал“ АД в Стара Загора - бул. „Цар Симеон Велики“ № 118**.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com

или подадени в посочените офиси в Казанлък и Стара Загора.

Позициите, за които „Арсенал“ АД търси работници и специалисти, са публикувани на фирмения сайт: <https://www.arsenal-bg.com/jobs>

Тел. за контакти: 0882987799; 0882987754; 0431/57747;

e-mail: kadri@arsenal-bg.com

„АРСЕНАЛ“ АД – Казанлък**Търси да назначи**

Висококвалифицирани инженери със следните специалности:

- ИНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОРИ
- ЕЛЕКТРО ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО
- ИНЖЕНЕРИ ЕЛЕКТРОНИКА
- ИНЖЕНЕРИ МЕХАТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ
- ИНЖЕНЕРИ ТЕХНОЛОЗИ
- ТЕХНОЛОГ ПРОГРАМИСТИ
- СОФТУЕРНИ ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ МЕТРОЛОГИЯ И ИЗМЕРВАТЕЛНА ТЕХНИКА
- ИНЖЕНЕР-МЕХАНИЦИ
- ИНЖЕНЕР-ХИМИЦИ
- ИНЖЕНЕР-МЕТАЛУРЗИ

„Арсенал“ АД предлага:

- Индивидуален план за развитие – изградете своята кариера и израствайте професионално във всеки отдел на компанията;
- Индивидуален път на обучение, определен от Вашия нужди;
- Персонално възнаграждение на трудов договор;
- Еднократен бонус „Нов служител“ на стойност до 8000 лева;
- Месечен целеви стимул за новопостъпил служител в размер на 500 лева;
- Месечна бонусна система, свързана с индивидуалното представяне до 40 % от определеното възнаграждение;
- Бонус за стаж в компанията;
- Празнични бонуси, всеки в размер на 200 лева;
- Ежемесечна сума за покриване на 100% разходи за наем на жилище;
- Ежемесечни ваучери за храна на стойност 200 лева;
- Субсидирано столово хранене;
- Безплатна почивка на море;
- Осигурен транспорт;
- Безплатен паркинг.

Желаете да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД:

www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис 1 „Пропуски“** на Централния портал на дружеството в гр. Казанлък от **07.00 до 17.00 часа** или от **Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се бул. „Цар Симеон Велики“ № 118**.

Попълнените документи могат да бъдат подадени в гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис 4 – всеки работен ден, или в Офиса в Стара Загора – всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа, събота – от 10.00 до 14.00 часа.

Документите могат да се изпратят и на e-mail:

karieri@arsenal-bg.com

За повече информация: тел. 0885332535; от 08.00 до 16.00 часа, всеки делничен ден

**ФК „АРСЕНАЛ – 2000“
ПРИЕМА ДЕЦА И ЮНОШИ**

Клубът предлага прекрасни условия за тренировки, обновена спортна база, осигурена екипировка, чудесно поддържан фирмен стадион „Арсенал“.

**За информация и записвания:
0882474101, Станислав Пехливанов**

„АРСЕНАЛ“ АД – КАЗАНЛЪК

**търси да назначи за нуждите на
Инструменталния завод работници по следните професии:**

Телефон за контакти: 0885 079 187

1. Шлайфист; 2. Стругар; 3. Фрезист; 4. Шлосер-инструменталчик; 5. Координатчик.	• Изисквания: - Завършено средно образование; - Умения за самостоятелна работа по професията.

Желаете да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски, на Централния портал, от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени в **град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4.**

Работно време на офиса: всеки делничен ден.

Тел. за контакти: 0431/57747

ДЕВЕТ ДАМИ В „АРСЕНАЛ“ АД С ДВОЕН ПРАЗНИК НА 8-И МАРТ

Девет дами в многохилядния колектив на „Арсенал“ имат двоен празник на 8-и март – Международния ден на жената, показва справка на в „Трибуна Арсенал“. Двоен, защото тези пораснали момичета са родени точно в този специален за всяка жена ден. Редакцията проведе блиц анкета с рожденичките – с идеята да ги поздравим лично и да умножи пожеланията към тях.

Бъдете здрави, бъдете вдъхновени!

Не спирайте да мечтаете!

С топлина прегръдка на всички арсеналци – бъдете спокойни и уверени, че тук винаги ще имате своето голямо семейство и неговата подкрепа!

Наздраве, момичета!

Честит празник на всички дами от голямата фамилия на „Арсенал“!

Красимира Илчева, 1/293: Благодаря на съдбата!

Тя е момиче с интересна съдба. Пловдивчанка, с успешна професионална

Красимира Илчева

реализация под тепетата, тя избира да дойде в Казанлък, водена от любовта. Открива я в интернет... „Там уж се случват немалко лоши неща, но за мен от мрежата дойде най-голямото щастие!“, усмихва се Краси. Щастието е човекът до нея, с когото ще празнува и днес: „Открих доброто, честността, радостта да бъдеш заедно с някого“, не крие тя. Празниците си правят заедно с Мъжа на живота ѝ, също арсеналец. Успяват да си вземат и своя малка къща в близкото Горно Черковище, където се радват на живота. Пътуват заедно за работа, заедно градят дома си, заедно пътешестват, обща е и страстта им към моторите – той е рокер. Краси идва в „Арсенал“ преди 13 години. Малко тъгува за старата си любима работа като монтажник на ел. компоненти. Родом от района на Панатгорище, тя учи в тамошния Техникум по минна електротехника „Монтаж на електроника“ и дълги години това работи. Наследила страстта към техниката от баща си, още шестгодишна започнала да разглобява и сглобява домакинските уреди. Каза, че всичко с техниката ѝ е интересно. В „Арсенал“ също: „Техниката е в кръвта ми!“. Интересно ѝ е и в познатия на арсеналци цех за пластмасови изделия, където работи сега. Тя е част от пресов участък към цех 290. „Странно е да си роден на

Осми март. Чудиш се кое от двете да празнуваш, рожден ден или Ден на жената...?!“, смее се Краси. Смее се щастливо – избрала е семейството, то е в Казанлък, в „Арсенал“. За Пловдив изобщо не съжалява. Тук има дом, стабилност в работата и доходите, което се дължи на фирмата, и това прави семейството спокойно за бъдещето. Рожденичката никак не се колебае, когато казва: „Благодаря на съдбата!“.

Невена Георгиева, 1/110: „Арсенал“ е винаги с мен в трудни моменти

Невена признава, че винаги празнува, но в тесен кръг. Нещо повече, през годините празникът е бил троен, защото рожден ден имала и нейната майка. „Но, – просълзява се Невена, – тя вече не е сред нас“. Затова този Осми март тя посреща със смесени чувства. Но пък чувството, че

Невена Георгиева

„Арсенал“ е у дома си, сред приятели, е съвсем ясно: благодарност! „Много се радвам, че съм тук, че с колегите сме един прекрасен колектив! Казвам го не от куртоазия или за реклама, казвам го, защото това е истината!“, споделя Невена, която работи в оръжейницата вече осем години.

Величка Илиева, 1/110: Радвам се на прекрасен колектив!

Величка Илиева с право може да се нарече арсена-

лец ветеран. Във фирмата е от 1981 г., дори от по-рано, защото е завършила заводското СПТУ по машиностроене. Никога не е искала да напуска, никога не е била в списък за съкращения. Съпругът ѝ, също арсеналец, съвсем скоро починал. Синовете им са на 40 и 33 години. Величка се радва вече и на внуци: „Борис и Виктор са моята утеха!“. Но не само: „Колегите са прекрасни, задружни сме! Когато работим – работим, когато си почиваме – почиваме!“. Някога за Осми март имало големи празненства, екскурзии, банкет... „Сега пътят е на младите колежки, те са тези, които повече празнуват“, споделя Величка. Но не пропуска да каже: „Винаги съм се чувствала по-специална на този ден! И всяка колежка – също. За всяка от нас има цветя, ръководството не ни забравя!“.

Стоянка Димитрова, 2/110: Осми март винаги е специален ден!

Още една дама с двоен празник свързва живота си с оръжейницата, вече над 40 години. Стоянка Димитрова, макар и пенсионерка, продължава да работи. Тя е окачествител, тук е от 1984 г. След Математическата гимназия в Казанлък избира УПК в „Арсенал“ и остава. Опитът ѝ е предимно в Завод 2. Съпругът ѝ също дълго време работи тук. През годините арсеналци са още нейните сестра, майка, баща. Стоянка признава, че от двата празника предпочита повече личния, рождения си ден. Той е само неин. Тази година семейството има специална програма, защото много обича пътешествията у нас и в чужбина – ще празнуват няколко дни в Банско. Емоцията от преживяването тя и съпругът ѝ ще споделят и с децата. Синът ѝ и дъщерята живеят в София, на връщане от Банско празникът продължава там. Най-хубавите срещи – с голямата внучка и по-малките две момчета, ги чакат там: „Достатъчно ми е да ги видя и всичко е празник!“.

Донка Иванова, 0/435: Всички знаят рождения ми ден!

Донка е част от екипа на Базата за развитие и внедряване „Боеприпаси“ към Завод 0, тя е ръководител сектор. Била е и ОТК, и химичен лаборант. Част е от Алеята на славата за 2023 г. Казава, че стотиците ѝ колеги и приятели в „Арсенал“ я знаят като „родената на Осми март“. На този ден се прибира вкъщи, затрупана с цветя. А после крои планове за скоростни празнични срещи с децата и внуците, които живеят в Шумен.

Мария Караилева, 0/181: Не обичам показност!

Част от екипа на Завод 0 е и Мария Караилева. Тя работи в арсеналското Складово стопанство, но признава, че независимо дали е празник, двоен или не, не обича да бъде под прожекторите и да говори за себе си. Всякаква показност ѝ е чужда.

Мирослава Кънчева, 4/125: Семейството е всичко!

Тя е в „Арсенал“ повече от три години, върнала се тук след прекъсване от няколко години. Работи като машинен оператор. Двамата ѝ синове са арсеналски момчета от фирмената ЦДГ „Буратино“, от която семейството още пази отлични спомени. „Семейството е всичко“, усмихва се рожденичката. Заедно отиват към работата в Казанлък, пътуват от Ясеново. Така и ще празнуват, с най-близките и приятелите. Фамилната връзка с оръжейницата е

Донка Иванова

факт и през майка, татко и сестра. За себе си и всички

тях Мира си пожелава само здраве и пак здраве! „Това е най-важното, – убедена е тя, – без здраве нищо друго не е възможно“.

Венета Желева, 4/130: В „Арсенал“ съм щастлива!

Родом от новозагорското Пет могили, Венета признава, че наистина е искала да работи в „Арсенал“.

Мирослава Кънчева, вляво, и Венета Желева

Живее в Стара Загора, но пътят към Мъглиж не ѝ тежи. Прескача често и до Казанлък, където намира новия си приятел, на когото много държи. По професия е среден техник по ел. обзавеждане и електроснабдяване от Минния техникум в Раднево. Споделя, че намира себе си в техниката – обича я и като хоби, и като професия! Това справяне с материята ѝ привлича и зарежда. В „Арсенал“ ѝ е интересно, вече осем години е машинен оператор. Харесва ѝ. По начало се радва на малките неща, не търси мащабни празници и пътешествия и очаква един топъл рожден ден с най-скъпите си хора.

Валерия Станчева, 4/104: Да бъдем здрави!

Валерия Станчева е началник склад в Завод 4 с много опит тук. От пет години е отново в Мъглиж – след две предишни прекъсвания заради намаляване на производството. Сега се чувства спокойна. Празникът „две в едно“ за нея е като всеки друг ден, но признава, че има повече настроение. Не дели рождения си ден от Деня на жената, вървят един с друг. Празнуват вкъщи, в семейството. Валерия не иска нищо друго да си пожелава, освен здраве: „Другото може да се спечели или да се набави по един или друг начин, докато здравето – не!“.

Страницата подготви Диана Рамналиева

С любезното съдействие на направление „Кадри“ в „Арсенал“ АД и на КНСБ в Завод 4

От Алята на славата – Иван Иванов, стрелецът изпитател:

И В РАБОТАТА, И ПРИ ЛОВ СЕ ИСКА ПЕРФЕКТНО ДА ПОЗНАВАШ ОРЪЖИЯТА

26-годишният еинец Иван Иванов има вече близо три години стаж като стрелец изпитател в 1/250. Работна на тази

Иван Иванов се радва, че е попаднал на точното си място в „Арсенал“

длъжност започва случайно, но е доволен от съдбата, защото още в детството си е запален по лова. Оръжията винаги са му били интересни. За първи път е сред отличените в Алята на трудовата слава на „Арсенал“ АД, с което се гордее не само той. Гордеят се и неговите родители, тъй като те също са арсеналци и знаят

какво означава това призвание. Баща му Венелин работи като охрана в дружеството, а майка му Христинка Иванова отскоро е постъпила в Завод 4, в Мъглиж. Навремето в казанлъшката оръжейница е работил и неговият дядо, който също се казва Иван.

Иван е младши и завършил Професионалната гимназия по транспорт и транспортен мениджмънт. Основното си образование е получил в еиниското ОУ „Христо Ботев“. В „Арсенал“ АД постъпва веднага след гимназията – най-напред започва работа като шлосер в цех 121 на Завод 1. „В цех 250 оти-

дох по временно назначение, като „командирован“, както го наричава тук – на бригада. Там работих известно време като шлосер, но по това време се търсеха стрелци-изпитатели за полигона на Завод 1. Когато ми предложиха новата длъжност, любезна, без никакво колебание. В първите дни много ми помогнаха

началникът на цеха Лазар Шокларев и бригадирът Стоян Михалев, както и другите по-стари и опитни колеги. При нас се изпитва всеки нов екземпляр от новопроизведените лекострелкови оръжия, за да се гарантира тяхното качество и безопасност“, казва Иван.

Два са основните моменти при изпитванията. При първия се проверява функционалността на изделето. Правят се серии контролни изстрели с различни заряди – на единичен и автоматичен режим. На втория етап се настройват мерните прибори. По време на изпитванията оръжието е захванато на станок, разстоянието за прострелването е 100 метра. Стрелците са оборудвани с всички необходими средства, включително антифони и очила, стриктно се спазват изискванията за безопасност. Този завършващ етап от специалното производство на дружеството е много важен, защото той гарантира, че крайният продукт отговаря на всички изисквания и стандарти.

Работата като стрелец много допада на Иван. Още 12-годишен за първи път се включва в излетите на ловната дружина в Средногорие, където живеел дядо му. Веднага, след като навършва пълнолетие и вече има правото да притежава и използва ловно оръжие, той се включва в групата на тамошните ловци, в

която е и днес. В същата дружина е и баща му, който също е запален авджия. Сега Иван притежава две ловни пушки – гладкоцевна, надцевна ИЖ – 12 калибър, и ловна нарезна карабина – 208 калибър. Фамилията отглежда в Енина и четири ловни кучета – пойнтер и курцхаар за пернат дивеч, а гончето и барака са за

Иван Иванов след успешен ловен излет

едър дивеч. Арсеналецът споделя, че еднакво харесва и лова на пернати, и на вреден дивеч. Безспорно обаче най-голям майсторлък е необходим при преследването на едър дивеч. Районът на Средна гора

е много богат на дивеч. В ловджийската си история Иван има доста трофеи. Отдавна не брой колко са отстреляните от него пернати, на сметката си има и един чакал и диво прасе с дължина на бивните 15 сантиметра. Това са постиженията му, но само до този момент, защото той е сигурен, че най-големите тепърва

предстоят. Тази година още не е излизал с дружината, защото лимитът за отстрел на вреден дивеч в землището на Средногорие вече е изчерпан. „И в лова, и в работата ми се изисква перфектно да се познава оръжието. Хубавото е, че и в цеха, и в ловната дружина, човек завързва много добри и трайни приятелства. Един вид – другари по оръжие, – усмихва се младият стрелец – Харесва ми това, което правя! А дейностите по поддържането на двора и красивата природа на Енина ми дават спокойствие и възможност за релакс, каквито липсват в града“. И си задава риторичния въпрос: „Какво друго му трябва на човек?.

КАМЕЛИЯ КЪНЧЕВА: ДАМАТА ЗАД ВОЛАНА

Камелия Кънчева е родом от Търничене. Тя е единствената дама, професионален шофьор в най-голямата

транспортна фирма в Казанлъшко. Отначало започва работата като кондуктор, после става диспечер, но голямото ѝ желание е да бъде шофьор. Близките и колегите ѝ я подкрепят изцяло и тази нейна мечта се сбъдва, след като взема необходимата категория за превоз на пътници. „Обичам да пътувам, колкото по-далеч, толкова по-добре“, казва тя.

В момента изпълнява курсове от Стара Загора до Казанлък, но често вози групи на екскурзии в страната и чужбина, както и футболните отбори на „Розова долина“ и ФК „Арсенал-2000“. Досега няма сериозни инциденти на пътя. За разлика от много водачи,

тя е винаги спокойна, ведра, уверена, любезна, а това дава спокойствие и комфорт на пътуващите.

„Карала съм и автобус, и микробус, навремето имях мотор „Хонда“. Обичам работата си и ми харесва, когато съм на път. Естествено, това си е и голяма отговорност, защото от теб зависи безопасността на много хора. Чудно е, че шосетата, дори в страни като Молдова, са по-добри от нашите. Най-важното е да запазиш спокойствие при всяка ситуация. Често на пътя пешеходци и шофьори не спазват правилата, може да изникне неочаквано препятствие, но, за да имаш адекватна реакция, трябва да не се поддаваш на отрицателните емоции. Ядосването не помага“, твърди Камелия.

Тя доказва, че в тази преобладаващо мъжка професия жените са по-добри. Това потвърждава и статистиката – по-тежките катастрофи са дело на представители на силния пол. Мечтата ѝ е някой ден да управлява и двуетажените автобуси на фирмата. Сигурна е, че ще се справи и с тази задача.

МИНЧО МИНЧЕВ, КОЙТО ВОЗИ АРСЕНАЛСКИТЕ „ЛЪВОВЕ“

Минчо Минчев е първият шофьор на фирма „Дрита“, който започва да изпълнява курсовете от Стара Загора до „Арсенал“ АД в Казанлък. Почти от самото начало управлява двуетажен автобус, така нареченият ротел, за който е необходимо допълнително

училище, после кара курсове за „Д“ и „Е“, за които си плаща. Няма единствено категорията за мотоциклети. Доста години е бил шофьор на тежкотоварни камиони, но, според него, това не е професия за семейни хора. Тогава животът му преминавал почти изцяло в кабината или на пътя, а курсовете следвали един след друг. „С автобусите е по-спокойно, маркич не на пътя винаги трябва да си нашрек. Особено когато караш двуетажни, очите ти винаги трябва да са и в огледалата“, споделя той.

Минчо не може да каже колко километра е изминал досега, може би стотици хиляди...

Видял е какво ли не, но смята, че на пътя неопитните или безразсъдните шофьори стават все повече. „Изпреварвали са ме и отядно, и то с двуетажния автобус. Веднъж, когато карах първата смяна, изведнъж, между Тулово и Ягода на пътя изскочи крава. Не я забелязах веднага, защото беше тъмно. Добричето явно се беше изгубило. Реших да не губимас класона, за да не го подплаша, можеше да се угласи и да се върне. С няколко маневри успях да избегна удара, който със сигурност щеше да има тежки последствия. Никой от пътуващите не разбира какво стана“, разказва той.

Минчо Минчев пред впечатляващия двуетажен автобус, с който вози арсеналци

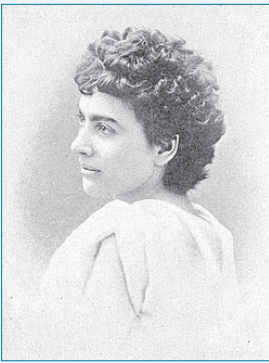
начва „Лъвовете идват“. Вероятно превозното средство някога е било на футболния отбор на Бат Тьолц, баварски град, в близост до Швейцария. Автобусът днес обслужва арсеналци, а надписът си остава актуален и при новото му предназначение.

Страницата подготви Димитър Бахчеванов

ЕЛИЗАБЕТ МАГИ

Създателката на първообраза на Монополи

Елизабет Маги /1866-1948/ е американска дизайнерка на игри, писателка и феминистка. Създателка е на Играта на домакина – настолна игра, предшественик на Монополи. Целта на Маги била да покаже, че монополът върху земята и индивидуалното натрупване на богатство са лоши явления. Вдъхновението ѝ идва от теориите на американския икономист Хенри Джордж. Въпреки че притежавала два патента за играта си, Маги става обект на плагиатство от страна на бизнесмена Чарлз Дароу, а чрез него и от компанията „Паркър Брадърс“, която печели от модифицираната нейна игра, наречена вече Монополи. Истината за авторството на Елизабет Маги излиза едва през 1973 г. – 40 години, след като е създадена играта, и 25 години след смъртта ѝ. Днес Монополи, с различните си версии, е в топ 5 на най-популярните настолни игри в света.

ване на монополите. Елизабет Маги била негова почитателка, възгледите ѝ се базирали на неговите теории, основно на това, че земята принадлежи на хората и те могат да я наемат, но никога да не я притежават.

Играта на домакина. От началото на 20 век, когато всички земи се изкупували от магнатите, в Америка настолните игри набирали сила. Елизабет решила да разпространи възгледите си именно чрез такава игра. През 1903 г. създава Играта на домакина, известна и като Играта на земевладелците. Искала да покаже на хората заплахите от икономическия монопол върху земята – как един собственик може да стане много богат за сметка на другите собственици. В инструкциите на играта пише: „Нека и на децата веднъж завинаги стане ясна големата несправедливост на нашата поземлена система и нека, когато пораснат, да ни освободят от голямата злина“. Играта била начин да посочи и неравностойната позиция на жените в обществото. Това била нейна лична кауза: „Ние не сме машини. Момичетата имат мнения, желания, надежди и амбиции“. Играта се заключавала в следното: полето било разделено на клетки – на всяка от тях съответствал някакъв имот с посочени продажни и наемни цени; имало няколко карти, които давали предимство; ако един играч стане собственик на някоя от клетките, всички останали играчи трябвало да му заплатят определена сума. Маги въвела

два вида правила. В едините няколко антимонополни закони – наркано имало само един победител и той спечелвал всичко. Именно в това е смисълът на играта Монополи, наследила играта на Елизабет. В другия вид правила имало антимонополни закони – те водели до полза за всички участници, всички печелили. Така тя показвала до какво води системата за заграване на земя и посочвала необходимостта от закони, от които всички да са доволни. На 5 януари 1904 г. Патентният офис на Съединените щати издава на Елизабет Маги патент № 748626 за тази игра.

Посланието. От играта не се изкарвали пари, целта не била такава. Маги се фокусирала върху нейното послание. Тя казвала, че играта спокойно може да се нарича Игра на живота, защото съдържа всички елементи на успеха и провала в действителния свят. Играта на домакина се разпространила бързо, имала много почитатели, основно сред либералните интелектуалци. Някои професори я използвали по време на занятията си в университетите, за да илюстрират финансови и бизнес концепции.

Модифицираната версия. През 1910 г. Маги се омъжила за Албърт Филипс. Преместили се да живеят на Източния бряг на САЩ. Те обновили играта и през 1924 г. патентовали нейна модифицирана версия. Тъй като оригиналният патент бил изтекъл през 1921 г., това било възприето като опит да се възстанови контролът върху изключително популярната игра.

Появата на Монополи. През 1933 г., в пика на Големата депресия, един американец – Чарлз Дароу, който имал сериозни финансови проблеми, изведнъж става много богат, благодарение на настолната игра Монополи. Той обаче никога не успял да обясни как точно я е измислил. Защото... не бил я създал той.

През 1932 г. Дароу и съпругата му Естер били на вечеря в дома на Чарлз Тод, бизнесмен от Филаделфия. Там играели квакерска версия на Играта на домакина. Тод по-късно споделил: „Първите хора, на които показвахме играта, бяха Дароу и Естер. Беше изцяло нова за тях, бяха много заинтересовани“. Дароу му поискал правилата и Тод му ги дал. Това, което последвало, било чиста кражба. Дароу взел квакерската версия на играта, леко различаваща се от оригинала, дал ѝ името Монополи и ръчно изработил копия, които продавал като свое творение. Не бил сигурно дали изобщо е вложил нещо от себе си, след като в копията дори не поправил една правописна грешка, допусната от Тод. Търговията потръгнала и Дароу започнал да мисли как да я доразвива.

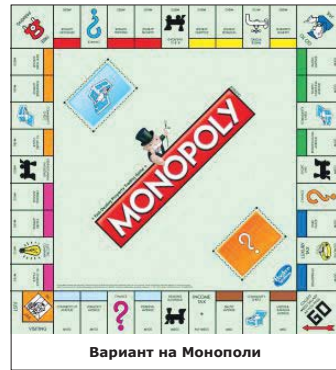
„Паркър Брадърс“. Западащата компания закупила правата за играта от Дароу. Платила за нея и за част от продажбите 7000 долара, около 125 хиляди днешни. Защо обаче „Паркър Брадърс“ не зътнала в дела заради плагиатство? Малко след като закупили играта, от компанията разбрали, че Дароу не е бил напълно честен с тях. С негова помощ те стигнали до Играта на домакина, променили договора и така получили права да я разпространяват по целия свят. Малко по-късно „Паркър Брадърс“ купува за няколко стотин долара втория патент на Маги. Тя била много радостна, след пресата казала: „Съгласна съм дори цент да не спечеля, ако

идеята за еднократно данъчно облагане се разпространи в страната“.

През 1935 г. играта Монополи била пусната официално. Тя дала възможност на американците за няколко часа да се почувстват като индустриални магнати и станала най-популярната игра в САЩ. За година компанията продала 2 милиона копия. Тя разпространила играта, споменавайки обаче като създател само Дароу. Много издатели започна-

– така Анспах не само защитил себе си, но и разкрил истината пред света.

Монополи. Играта се състои в състезание между играчите за добиване на печалби чрез купуване, наемане и отдаване под наем на имоти с помощта на игрални пари, като се хвърлят зарове – според полученото число играчът се придвижва по игралното поле. Целта му е да придобие абсолютен монопол над даден пазар. Играта изисква умения за добро преговаряне, общуване и стратегическо мислене. Средната продължителност на една игра е между 1 и 4 часа, като това зависи от много фактори, един от които е броят на играчите – между 2-ма и 10. Едно от най-неприятните неща, които могат да се случат, е играч да попадне в затвора. С времето се появяват все повече и най-различни издания на играта, вкл. и домашно Монополи. Те се различават от класическото по своя дизайн. Монополи може да се играе онлайн или вкъщи.

Вариант на Монополи

ли да я копират, като изменяли малко правилата, темата и оформлението, но винаги запазвали същността ѝ.

Истината. В крайна сметка радостта на Елизабет Маги секнала – не заради това, че някои печелят милиони на неин гръб, а заради това, че не е призната за създател на играта. Обърнала се към медиите, но без съществен успех. За да я накарат да замълчи, от „Паркър Брадърс“ купили правата и на други нейни версии на играта. За кратко произведени и Играта на домакина, но не инвестирали много в нея, не я рекламирали и тя скоро изчезнала от пазара.

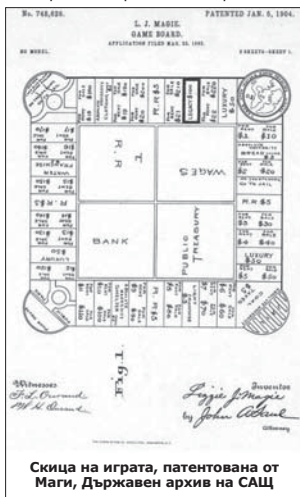
Елизабет Маги умира на 2 март 1948 г. в Ардингтън, САЩ, на 81 години. Истината за малко не си отишла с нея. Приносът ѝ за създаването на Монополи бил открит случайно – 40 години след

На български език играта има много разновидности, вкл. за деца; за развиване на предприемачески способности; за пътеешествия; за асоциации и развитие на логическото и творческото мислене; за интелектуално състезание на думи и др.

Любопитно. Монополи се обновява постоянно. Официалните версии са разпространени в 32 европейски страни, много от които имат локализиращи издания. Само в Обединеното кралство има почти 100 версии за различни градове. Във Франция има около 50, в Германия – 35. През 1959 г. Фидел Кастро забранява играта в Куба. Над 275 милиона копия на играта, на 43 езика, са продадени в 111 държави. Игра между двама играчи може да бъде спечелена само за 21 секунди. Най-продължителната игра е играна 70

пореждни дни. Символ на Монополи е човечето с мустак и шапка. Според някои, негов прототип е Джон Морган – богат американски бизнесмен, събрал състояние от над 80 милиона долара чрез инвестиции и купуване на собственост. От „Паркър Брадърс“ заявяват, че човечето много прилича на Морган и именно от него идва вдъхновението за емблематичния символ. Има и множество твърдения, че истинският първообраз е Ото Кан – известен инвеститор и банкиер със запомнящ се вид – шапка и мустакът му били запазена марка. Всъщност, независимо от прототипа, този символ отдавна представлява един независим образ – не само уникален, но и лесно разпознаваем.

Мария Рашкова

Скица на играта, патентована от Маги, Държавен архив на САЩ

Поставяла под съмнение всичко, което произлиза от властта. Баща ѝ и показвал различни прогресивни материали, сред които книгата „Прогрес и бедност“, 1879, на Хенри Джордж – американски икономист и общественик, защитник на идеята, приета и от леви, и от десни, за замяна на всички данъци с единен данък върху стойността на земята. Според Джордж: „Еднаквите права на хората да ползват земята са равностойни на право да дишат“. Той проповядвал и схващането за преразпределяне на материалните блага, за ограничаване на бедността и премах-

Домашно направено Монополи, 1940-1945, Музей в Ротердам

създаването на Играта на домакина и 25 години след смъртта ѝ. През 1973 г. „Паркър Брадърс“ се забъркали в продължителна юридическа битка с професора по икономика Ралф Анспах от университета в Сан Франциско по повод създадената от него игра Анти Монополи. В хода на делото адвокатите на професора открили патентите на Елизабет Маги

тинският първообраз е Ото Кан – известен инвеститор и банкиер със запомнящ се вид – шапка и мустакът му били запазена марка. Всъщност, независимо от прототипа, този символ отдавна представлява един независим образ – не само уникален, но и лесно разпознаваем.

Издателски съвет: Николай Ибушев, Владимир Чучумишев, Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петя Папазова, Иван Иванов.

Редакционна група: Юлия Младенова – гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Невена Атанасова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: di_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, mvrashkova@abv.bg; Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00